

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

Διάρκεια εξέτασης: 2 ώρες και 30 λεπτά

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(30 μονάδες)

- (α) Εἰπέ μοι, ἔφην ἐγώ, ὦ Ἴπποκράτες, παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι, ἀργύριον τελῶν ἐκείνῳ μισθὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, ὥς παρὰ τίνα ἀφιζόμενος καὶ τίς γενησόμενος; ὥσπερ ἂν εἰ ἐπενόεις παρὰ τὸν σεαυτοῦ ὁμώνυμον ἐλθὼν Ἴπποκράτη τὸν Κῶν, τὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀργύριον τελεῖν ὑπὲρ σεαυτοῦ μισθὸν ἐκείνῳ, εἰ τίς σε ἤρετο· «Εἰπέ μοι, μέλλεις τελεῖν, ὦ Ἴπποκράτες, Ἴπποκράτει μισθὸν ὥς τίτι ὄντι;» τί ἂν ἀπεκρίνω; – Εἶπον ἂν, ἔφη, ὅτι ὥς ἱατρῷ. – «Ὡς τίς γενησόμενος;» – Ὡς ἱατρὸς, ἔφη.

Πλάτωνος, *Πρωταγόρας*, Γ'

- (β) «Χρώμεθα γὰρ πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ μιμούμενοι ἐτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἄλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὥς ἕκαστος ἐν τῷ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεόν ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δράσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται...».

Θουκυδίδου, *Περικλέους Ἐπιτάφιος*, 37

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(25 μονάδες)

Ἐγὼ δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα, ὦ Σιμωνίδη, καὶ λέγω σοι ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κακῶν πλείστα κέκτηνται. Αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν εἰρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν· εἰ δὲ πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλείστον μέρος οἱ τύραννοι μετέχουσιν. Εὐθύς γὰρ τοῖς μὲν ἰδιώταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πόλεμον πολεμῇ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι μὴδὲν φοβούμενους μὴ τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ, οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῇ ὥς διὰ πολέμιας πορεύονται. αὐτοὶ τε γοῦν ὀπλισμένοι οἰοῦνται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ ἄλλους ὀπλοφόρους ἀεὶ συμπεριάγεσθαι.

Ξενοφώντος, *Ἱέρων*, 2.6-9

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία

(10 μονάδες)

Ἰσοκράτους, *Ἀρχιδάμος*, 49.1-7

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο

(20 μονάδες)

1. α. ἀποκτείνῃ, πεπειραμένος:
Να μετατρέψετε τους πιο πάνω ρηματικούς τύπους στον αντίστοιχο τύπο του Ενεστώτα. (1 μονάδα)
- β. οἷδα:
Να γράψετε το β' πληθυντικό πρόσωπο της Υποτακτικής και Ευκτικής του ίδιου χρόνου. (1 μονάδες)
- γ. λέγω, μετέχουσι:
Να μεταφέρετε τους πιο πάνω ρηματικούς τύπους στο β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του Αορίστου β'. (1 μονάδα)

- δ. *οἰδόνται*:
Να σχηματίσετε το απαρέμφατο του Αορίστου καθώς και την ονομαστική του ουδετέρου γένους της μετοχής του ίδιου χρόνου.
(1 μονάδα)
2. *σαφῶς, πλεῖστον, κακόν*:
Να γράψετε τα παραθετικά των πιο πάνω λέξεων στον ίδιο γραμματικό τύπο.
(3 μονάδες)
3. *σοι, τούτου, τοῖς ιδιώταις, βούλωνται, τις, πολεμίας*:
Να μεταφέρετε τους πιο πάνω τύπους στον αντίθετο αριθμό.
(3 μονάδες)
4. *σοι, πλεῖστα, ταύτης, τοῖς ιδιώταις, πάντες, διάγειν*:
Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους υπογραμμισμένους τύπους στο αδιδακτο κείμενο.
(3 μονάδες)
5. α. *... ὅποι ἂν βούλωνται...*
β. *... μή τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ...*
Να αναγνωρίσετε το είδος και τη συντακτική λειτουργία των πιο πάνω προτάσεων.
(2 μονάδες)
6. *καὶ λέγω σοι ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι*
Να αποδώσετε με διαφορετικό τρόπο τη σύνταξη της δευτερεύουσας πρότασης.
(1 μονάδα)
7. *Αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν εἰρήνην δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεσθιν*:
Να επισημάνετε τον υποθετικό λόγο που υπάρχει στο πιο πάνω απόσπασμα γράφοντας ολοκληρωμένα τις δυο προτάσεις που αποτελούν την υπόθεση και την απόδοσή του, να τον αναγνωρίσετε (εκφορά, σημασία) και να τον μετατρέψετε, έτσι ώστε να δηλώνει το μη πραγματικό.
(4 μονάδες)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα αρχαία ελληνικά (5 μονάδες)

Πρέπει όλοι όσοι θέλουν να ευτυχούν να επιθυμούν την ειρήνη. Γνωρίζουμε ότι ο πόλεμος είναι μεγάλο κακό και καταστρέφει τα ήθη των ανθρώπων.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (10 μονάδες)

1. α) «Ζεὺς οὖν δεῖσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί».
Πώς αντιλαμβάνεστε τους όρους αιδώς και δίκη και ποιος ο ρόλος τους στη ζωή του ανθρώπου;
(4 μονάδες)
- β) Ποιο σκοπό εξυπηρετεί, από μέρους του Σωκράτη, η επανάληψη του ρ. τελῶ (τελῶν, τελεῖν, τελεῖν ...);
(3 μονάδες)
2. (α) Να εντοπίσετε στο (β) διδαγμένο κείμενο (Θουκυδίδου, *Περικλέους Ἐπιτάφιος*, 37) και να καταγράψετε τρία στοιχεία του δημοκρατικού πολιτεύματος, και (β) να εξηγήσετε πώς αυτά τα στοιχεία, μπορούσαν να συμβάλουν στην ποιότητα ζωής του Αθηναίου πολίτη.
(3 μονάδες)

Σημείωση:**Το κείμενο της ορθογραφίας.**

Κατηγοροῦσι δὲ τινες τοῦ πολέμου καὶ διεξέρχονται τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, τεκμηρίοις τε ἄλλοις τε πολλοῖς χρώμενοι καὶ μάλιστα τοῖς περὶ ἡμᾶς γεγενημένοις, καὶ θαυμάζουσιν, εἴ τινες οὕτω χαλεπῶ πρᾶγματι πιστεύειν ἀξιοῦσιν. Ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν οἶδα διὰ τὸν πόλεμον μεγάλην εὐδαιμονίαν κτησαμένους, πολλοὺς δὲ τῆς ὑπαρχούσης ἀποστερηθέντας διὰ τὴν εἰρήνην.

Ἰσοκράτους, Ἀρχίδαμος, 49.1-7